

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

кафедра загальноінженерних дисциплін та обладнання

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри загальноінженерних
дисциплін та обладнання

Протокол № 2 від “ 04 09 ” 2018 р.

Зав. кафедри

 А. В. Возняк

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

«МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ»

Ступінь: бакалавр (інтегрований план навчання)
заочна форма навчання

Кількість кредитів ECTS 6

Розробник: Хорольський В.П.
проф. кафедри загально-
інженерних дисциплін та
обладнання, д.т.н., професор

2018-2019 навчальний рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова/ Вибіркова дисципліна	Обов'язкова дисципліна
Семестр	1
Кількість кредитів	6
Загальна кількість годин	180
Кількість модулів	6
Лекції, годин	36
Практичні/семінарські, годин	24
Лабораторні, години	-
Самостійна робота, годин	120
Тижневих годин для денної форми навчання	14
Аудиторних	4
Самостійної роботи студентів	7
Вид контролю	Екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання дисципліни є поглиблення знань щодо організації наукових досліджень і методики здійснення патентування обладнання харчових підприємств та оцінки інтелектуальної власності. В процесі вивчення курсу студент повинен зрозуміти методологію наукових досліджень і методику здійснення патентування обладнання харчових підприємств.

Завдання: на базі одержаних знань, вмінь та навичок по курсам теплопередачі, термодинаміки, гідравліки, холодильного технологічного та торгівельного обладнання харчових виробництв та стаціонарних установок, організацій підприємств одержати навички з науково дослідної діяльності та навчитись самостійно ставити і вирішувати нові завдання, щодо виконання проектних рішень при проектуванні та створенні обладнання, продуктів в харчовій галузі

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати: основні поняття про науку та її еволюцію, раціональну організацію праці в процесі наукового дослідження, загальні вимоги та правила оформлення НДР, патентів та оцінки інтелектуальної власності ;

вміти:

- Здійснювати організацію наукових досліджень, використовувати інформаційне забезпечення наукових досліджень;
- Побудувати раціональну організацію праці в процесі наукового дослідження;
- Оцінити ефективність науково – дослідних робіт,
- застосовувати навички при оформленні винаходів, корисних моделей, промислових зразків, знаків для товарів та послуг.
- Оцінка та аналіз інтелектуальної власності підприємства харчової промисловості

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Теоретичні основи наукових досліджень та поняття інтелектуальної власності. Організація дослідницької роботи на підприємствах. Раціональна організація праці в процесі наукового дослідження та розробки винаходів. Раціональна організація праці в процесі наукового дослідження та розробки винаходів.

Тема 1. Поняття наукового дослідження. вимоги до наукового дослідження. види наукових досліджень

Тема 2. Поняття методологія, метод, прийом у науковому дослідженні. Типологія методів дослідження

Тема 3. Організація науково – дослідницької роботи.

Тема 4. Застосування методів у наукових дослідженнях.

Тема 5. Інформаційне забезпечення наукових досліджень.

Тема 6. Основи наукової організації дослідного процесу. Організація інтелектуальної підготовки науково – дослідного процесу.

Тема 7. Ефективність науково – дослідних робіт: критерії та проблеми оцінки.

Модуль 2. Базові принципи підвищення ефективності НДР. Патентознавство – як наука створення інтелектуальної власності. Організація оцінки та створення інтелектуальної власності.

Тема 1. Наукові та науково - педагогічні кадри.

Тема 2. Загальні вимоги та правила оформлення НДР.

Тема 3. Методика патентних досліджень в Україні.

Тема 4. Винаходи та корисні моделі.

Тема 5. Промислові зразки та знаки для товарів та послуг.

Тема 6. Копірайт – товарний знак, реклама.

Тема 7 Комерційні ідеї, ліцензування та секрети виробництва.

Тема 8. Інтелектуальна власність та система оцінки інтелектуальної власності

Тема 9. Авторське і суміжні права та право промислової власності

Тема 10. Промислова власність та методи оцінки

Тема 11. Охорона прав на об'єкти інтелектуальної власності

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин					
	заочна форма					
	усьог о	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.с	
1	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Теоретичні основи наукових досліджень та поняття інтелектуальної власності. Організація дослідницької роботи на підприємствах. Раціональна організація праці в процесі наукового дослідження та розробки винаходів.						
Тема 1. Поняття наукового дослідження. вимоги до наукового дослідження. види наукових досліджень	10			-	-	10
Тема 2. Поняття методологія, метод, прийом у науковому дослідженні. Типологія методів дослідження	10			-	-	10

Тема 3. Організація науково – дослідницької роботи.	10				-	-	10
Тема 4. Застосування методів у наукових дослідженнях.	10				-	-	10
Тема 5. Інформаційне забезпечення наукових досліджень.	10	1	1-		-	-	8
Тема 6. Основи наукової організації дослідного процесу. Організація інтелектуальної підготовки науково – дослідного процесу.	10	-	-		-	-	10
Тема 7. Ефективність науково – дослідних робіт: критерії та проблеми оцінки.	10	-	-		-	-	10
Модуль 2. Базові принципи підвищення ефективності НДР. Патентознавство – як наука створення інтелектуальної власності. Організація оцінки та створення інтелектуальної власності.							
Тема 1. Наукові та науково - педагогічні кадри. .	10	2	2		-	-	6
Тема 2. Загальні вимоги та правила оформлення НДР.	10	-	-		-	-	10
Тема 3. Методика патентних досліджень в Україні	10	-	-		-	-	10
Тема 4. Винаходи та корисні моделі.	10	-	-		-	-	10
Тема 5. Промислові зразки та знаки для товарів та послуг.	10	1	1				8
Тема 6. Копірайт – товарний знак, реклама.	10	1	1				8
Тема 7. Комерційні ідеї, ліцензування та секрети виробництва.	10	1	1				8
Тема 8. Інтелектуальну власність та система інтелектуальної власності	10	1	1				8
Тема 9. Авторське і суміжні права та право промислової власності	10	1	1				8
Тема 10. Промислова власність та методи оцінки	10	1	1				8

Тема 11. Охорона прав на об'єкти інтелектуальної власності	10	1	1			8
Усього годин	180	10	10	-	-	160

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми практичного заняття	Кількість годин
		заочна форма навчання
Модуль 1. Теоретичні основи наукових досліджень та поняття інтелектуальної власності. Організація дослідницької роботи на підприємствах. Раціональна організація праці в процесі наукового дослідження та розробки винаходів.		
1.	Практичне заняття № 1: «Наукова діяльність. Головна мета та функції науки».	2
2.	Практичне заняття № 2: «Аналіз та синтез. Методологія. Наукова ідея. Експеримент»	2
3.	Практичне заняття № 3: «Поняття особливості, цілі та завдання науково – дослідної роботи».	2
4.	Практичне заняття № 4: «Техніко – економічне обґрунтування теми, основні розділи та форми науко – дослідної роботи».	-
5.	Практичне заняття № 5: «Асіоматизація знань та причинні зв'язки у методології наукових досліджень ».	-
6.	Практичне заняття № 6: «Національна система науково – технічної інформації»	-
7.	Практичне заняття № 7: «Інформаційна продукція. Інформаційна послуга».	-
Модуль 2. Базові принципи підвищення ефективності НДР. Патентознавство – як наука створення інтелектуальної власності. Організація оцінки та створення інтелектуальної власності.		
8.	Практичне заняття № 8: «Основні принципи організації науково – дослідного процесу. Спеціалізація і кооперування».	-
9.	Практичне заняття № 9: «Ефективність НДР: економічна, науково – технічна, соціальна».	2
10.	Практичне заняття № 10: «Вимоги до оформлення звіту з науково – дослідної роботи. Правила оформлення».	-
11.	Практичне заняття № 11: «Принципи оформлення винаходу в Україні».	-
12.	Практичне заняття № 12: «Принципи оформлення промислового зразка, товарних знаків і послуг».	-
13.	Практичне заняття № 13: «. Інтелектуальна власність та система оцінки інтелектуальної власності».	-
Усього годин		10

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми, питання теми	Кількість годин
		заочна форма навчання
Модуль 1. Теоретичні основи наукових досліджень та поняття інтелектуальної власності. Організація дослідницької роботи на підприємствах. Раціональна організація праці в процесі наукового дослідження та розробки винаходів.		
1	«Наукова діяльність. Головна мета та функції науки»	6
2	«Аналіз та синтез. Методологія. Наукова ідея. Експеримент»	7
3	«Поняття особливості, цілі та завдання науково – дослідної роботи»	7
4	«Техніко – економічне обґрунтування теми, основні розділи та форми науко – дослідної роботи»	7
5	«Асіоматизація знань та причинні зв'язки у методології наукових досліджень»	
6	«Національна система науково – технічної інформації»	7
7	«Основні принципи організації науково – дослідного процесу. Спеціалізація і кооперування»	10
Модуль 2. Базові принципи підвищення ефективності НДР. Патентознавство – як наука створення інтелектуальної власності. Організація оцінки та створення інтелектуальної власності.		
8	«Ефективність НДР: економічна, науково – технічна, соціальна»	10
9	«Вимоги до оформлення звіту з науково – дослідної роботи. Правила оформлення»	10
10	«Принципи оформлення винаходу в Україні»	10
11	«Принципи оформлення промислового зразка, товарних знаків і послуг»	10
12	«Об'єкти авторського права та суміжних з ним прав»	10
13	«Патентні дослідження в Україні»	9
14	«Методи оцінки інтелектуальної власності від виконання науково – дослідної роботи»	
Усього годин		130

7. Індивідуальні завдання

Не заплановані навчальним планом спеціальності.

8. Методи навчання

1. Лекції з докладним викладенням навчального матеріалу з типовим розв'язанням задач.
2. Практичні заняття – групові заняття з розв'язанням типових задач з подальшим переходом розв'язання контрольних задач за індивідуальними варіантами.
3. Самостійна робота студента (СРС) пов'язана з детальним опрацюванням лекційного і практичного матеріалу.

9. Методи контролю

Основними формами контролю якості навчання є поточний і підсумковий контроль. Семестровий курс дисципліни розбито на 3 змістових модулів. Кожний модуль має ряд поточних контрольних заходів і закінчується підсумковим модульним контролем, обов'язковим для студента.

За кожний вид поточного і модульного контролю студент отримує бали, які підсумовуються в межах модуля і виступатимуть надалі складовою загальної оцінки за всі модулі дисципліни. Одержання студентом необхідної прохідної бальної оцінки за кожний з чотирьох змістових модулів є обов'язковою умовою його допуску до одержання заліку з дисципліни.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять, і має за мету перевірку якості засвоєння матеріалу студентами з навчальної дисципліни.

Модульний контроль здійснюється в кінці змістових модулів. Його здійснює викладач лекційних занять. При оцінюванні модулів враховується поточний контроль якості засвоєння.

Модуль з дисципліни включає наступні види модулів: практичний модуль; теоретичний модуль (письмове тестування з теоретичних питань).

Підсумкова оцінка з модулів виставляється в кінці 13-го тижня навчання та складається з суми оцінок за кожний складовий змістовий модуль.

У практичному модулі максимальна кількість балів при захисті практичної роботи є 3 балів (денна форма навчання), 10 балів (заочна форма навчання) та містить у собі:

Вид робіт	Заочна форма
Якість виконання та захисту звіту з практичної роботи	7
Вчасний захист практичної роботи (згідно графіку захистів)	3
Всього:	10

Розподіл максимальної кількості балів, які отримують студенти (денна форма навчання) при виконанні модульної контрольної роботи:

Контрольна модульна робота	Бали
Повнота відповідей на питання білету	1
Наведення схем та формул	2
Обґрунтовані висновки	1
Всього:	4

Екзамен – 50 балів. Екзамен проводиться під час екзаменаційної сесії, передбачає обов'язкову присутність студентів на контрольному заході. Завданням підсумкового контролю є перевірка глибини засвоєння студентом програмного матеріалу дисципліни, логіки та взаємозв'язків між окремими її розділами, здатність творчо використовувати набуті знання та уміння.

Студент допускається до складання екзамену за умови, що виконано усі види навчальної роботи, визначені робочою навчальною програмою дисципліни, та отримані позитивні підсумкові оцінки за кожен з модулів (не менше 50% від максимально можливого значення кількості балів за всіма темами змістових модулів).

Форма проведення екзамену – тестова (10 питань в білеті).

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Розподілення балів між змістовими модулями та їх складовими зведений до таблиці.

Екзаменаційна робота представлена у вигляді 10 рівнозначних тестів і охоплює матеріал всіх блоків змістових модулів робочої навчальної програми з дисципліни.

Кожне завдання екзаменаційної роботи оцінюється за шкалою: 5 балів. Загальна оцінка визначається, як сума набраних балів за кожний тест. Максимальна можлива кількість балів 50. Шкала оцінки знань студентів наведена у таблиці.

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами заліку та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
59-30	FX	2, «незадовільно»

Якщо студент на момент закінчення останнього проведення контрольного заходу з відповідної дисципліни не набрав необхідної кількості балів, він, за згодою деканату, може здійснити додаткові спроби з їх складання. Кількість додаткових спроб обмежується двома.

11. Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до практичних робіт з дисципліни «**Методологія наукових досліджень та інтелектуальна власність**» для студентів спеціальності 8.05050313 «Обладнання переробних та харчових виробництв» всіх форм навчання (розробив професор Хорольський В.П. 2017 р.).
2. Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «**Методологія наукових досліджень та інтелектуальна власність**» для студентів спеціальності 8.05050313 «Обладнання переробних та харчових виробництв» всіх форм навчання (розробив професор Хорольський В.П. 2017 р.).
3. Конспект лекцій з дисципліни «**Методологія наукових досліджень та інтелектуальна власність**» для студентів спеціальності 8.05050313 «Обладнання переробних та харчових виробництв» всіх форм навчання (розробив професор Хорольський В.П. 2017 р.).

12. Рекомендована література

І. Базова

1. Романчиков В.І. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник – К..Центр учбової літератури, 2007. – 254 с.
2. Романчиков В.І., Третьяков О.В., Гаврилюк Ю.М. Основи наукових досліджень. – Кременчук, Вид. Центр ІЕНТ, 2002.
3. Романчиков В.І, Тимчук М.Ф. Основи наукових досліджень. – К.. ІММБ, 2005.
4. Дахно И.И. Право интеллектуальной собственности: Научно – справочное пособие. – К.:

ТП – ПРЕСС, 2004. – 224с.

5. Дахно И.И. Патентование. – Харьков: Ксилон, 1997. – 313с.

Допоміжна

1. Про інформацію: Закон України// www.liga.kiev.ua.
2. Про науково – технічну інформацію : Закон України//www.liga.kiev.ua.
3. Про освіту// Закон України// www.liga.kiev.ua.
4. Про науку і науково – технічну діяльність: Закон України// www.liga.kiev.ua.